

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος "Ογδοος"

Συνδρομή Ιησούς: 'Εν Ελλάδι φρ. 10, Ιντζ δίλλοδα πη φρ. 20.—Αἱ συνδρομαι ἔχονται: ἀπὸ 1 Ιανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἰνε ἑτησια—Γραφεῖον τῆς Διεύθυνσεως: 'Οδὸς Σταδίου, 6. 30 Σεπτεμβρίου 1879

Σφραγίς
ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΘΗΡΑΣ κλ.
ἐπὶ ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

Ἄρχομενοι σῆμερον τῆς ἐν μεταφράσει δημοσιεύσεως ἐνὸς τῶν καλλίστων ἔργων τοῦ Ἰουλίου Σανδώ, νομίζομεν ὅτι εὐχαριστοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας τῆς 'Ε στ ἵ ας, προσημειοῦντες δέλιγχα τινὰ περὶ τοῦ συγγραφέως καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Ο 'Ιεζέλιος Σανδόν (Jules Sandeau) δὲν ἀνήκει κανένας εἰπεῖν εἰς τῶν συγγρόνων γάλλων μυθιστοριογράφων καὶ δραματογράφων τὴν γενεάν. Εἶναι σχεδὸν ἑδομηκοντούτης καὶ πρὸ εἰκοσατέτας ἡδη μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Τὸ πρᾶτον αὐτοῦ μυθιστόρημα 'Ρο-δή καὶ Λευκὴ (Rose et Blanche), ὀπερὲ εἰκοσαετῆς μόλις ἑξέδωκεν, ὑπῆρξε γένηνηα ἀληθινοῦ καὶ πραγματικοῦ μυθιστορήματος, τῶν ποιητικῶν καὶ παραδόξων ἐκείνων σχέσεων, αἴτινες ἐσήμαναν τὴν πρώτην καὶ σύγχρονον ἐν τῇ δημοσιότητι ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐξ ἑδὸς καὶ τῆς Γεωργίας Σάνδης ἐξ ἑτέρου. Ο 'έριος ἐκεῖνος, ὅστις εἶχεν ἐνώσει εἰς εἰδυλλιακὴν σχεδὸν συμβίωσιν δύο νεανίας, συνήνησεν ἐπίσης εἰς φιλολογικὴν συνεργασίαν τοὺς καλάμους αὐτῶν, καὶ εἰς ἐν κοιλὸν ὄνομα τὰ ὄντα τῶν. Οὖτας ἑξέδοθη τὸ μυθιστόρημα ἐκεῖνο ὥπο τὸ κοινὸν ὄνομα Jules Sand, οὗτοιος ἐκατοσις τῶν συνεργασῶν διετήρησε κατόπιν τὸ ἡμίσιο, διετῆς μοίρας ἡ ἴδιοτροπία τοῦτο τέρμα εἰς τὴν συμβίωσιν τῶν δύο νεαρῶν συγγραφέων. Τὰ περὶ τῆς συνεργασίας ταύτης διηγήθη ἀλλοτε συντόμως ἡ 'Ε στ ἵ α, βιογραφοῦσα τὴν Γεωργίαν Σάνδην, δὲν περισσεύει δὲ χώρου δυστυχῆς καὶ σῆμερον, ἵνα λεπτομερέστερον διατρίψῃ εἰς μίαν τῶν περιεργοτέρων σελίδων τῆς νεωτέρας γαλλικῆς γραμματολογίας. Τοῦτο καὶ μόνον σημειούμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ μεγαλοφυής μυθιστοριογράφος, ἡς πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἑθρήνησε τὴν στρέσσην ἡ Γαλλία, ἔγραψε περιπαθέστατα τὸν ἐπικήδειον τῶν ποιητικῶν τῆς ἐκείνων ἔρωτῶν ἐν ταῖς 'Ε πιστοῖς Ἀποδημηταῖς, διατάσσει διατάσσει τὴν εἰσιτηρίαν τῶν μετριότητα τῶν οἰνων τῆς.

αὐτῆς μικρᾶς τραπέζης, ὅμιλοις τε περὶ αἰσθήματος, μέλλοντος καὶ τέχνης. Τὸ μέλλον δὲν ἔτηρησε τὸν λόγον του!» Χωρισθεὶς τῆς συνεργάτιδος του, μετέβη ὁ 'Ιούλιος εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν ἑδημοσίευσεν ἀδιακόπως σειράνων δέλτηληρον μυθιστοριῶν, γράφων ἐνίστας καὶ δράματα, ἄλλα μὲν μόνος, ὡς τὸ καλλιτετονή Δεσπότιν τὸν Σελλίδην, ἄλλα δὲ ἐκ συνεργασίας μετὰ τοῦ Ἐμιλίου Ὦζιέ, ὃν διαπρίνονται ὁ 'Ιωάννης Τωμερός καὶ ὁ Γαμβρός τοῦ Κ. Πορριέ.

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἰουλίου Σανδώ, ὡς συγγραφέως δραμάτων ἡ μυθιστοριογραφίων, εἶναι ἀληθείας μὲν περὶ τὴν οὐσίαν καὶ χάρις περὶ τὴν μορφήν. Γράψας ὅτι ἔγραψεν, οὐδέποτε ἐψεύσθη πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του ἢ τὸν θεατάς του, οὐδέποτε παρέστησεν αὐτοῖς ἄλλο ἢ τὰ ἀληθῆ του φρεγμάτα καὶ αἰσθήματα, οὐδέποτε ἐθεράπευσε τὰς δρέσσεις τοῦ πλήθους, ἵνα τοῖς πολλοῖς δρέσση. Διὰ τοῦτο σπανίως μὲν ἐγένετο θορυβώδης πάταγος περὶ τὰ ἔργα του, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἑξεδόθη εἰς τεσσαράκοντα ἑκάδεσις ὡς τὸ Assommoir ἡ παρεστάθη τριακοσιάκις ὡς ἡ Fille de Madame Angot. 'Άλλα πάντα δρώς τοῦ καλλιμού του τὰ προϊόντα ἐμπνέουσιν τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην πίστιν, τὴν εἰλικρίνειαν, καὶ τὴν τιμιότητα, ἵνα καὶ ὁ φρέστερον οὕτως εἰπεῖν ἐκφράσαμεν τὸ πρᾶγμα, αἴτινες χαρακτηρίζουσι τὸν ἀνέκόρτητον καλλιτέχνην, ὅστις αἰσθάνεται ὅτι δρέσσεις γὰρ δουλεύει τῷ Μζμωνά τῆς ἡμέρας ἀλλὰ τῷ αἰώνιῳ Θεῷ τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

Σ. τ. Δ.

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ, βραβευθεῖσα παρὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας].

Α'

"Ως πάντα σχεδὸν τὰ χωρία δι' ὃν διέρχεται δημοσία δόσος, τὸ Neuilly-les-Bois εἰναι ἀθλία κωμόπολις βορειοράδης μὲν τὸν χειμῶνα, πλήρης δὲ κονιορτοῦ τὸ Θέρος, ἐν πάσῃ δὲ τοῦ ἑτούς ὥρᾳ οὐδὲν ἔχουσα τὸ ποιητικὸν ἢ τὸ μυστηριῶδες. Τοιαύτην δὲ ἔχει σπουδαιότητα, ὥστε πρὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀρχεται ἡ παροῦσα διήγησις, οἱ ἐγχώριοι δὲν ἐνθυμοῦνται ἐὰν εἰδόν ποτε ἀμαζανή δημοσίαν ισταμένην ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς. 'Η περιφρόνησις αὐτη, ἵνα οἱ ταχυδρόμοι καὶ οἱ ἀμαζηλάται ἐπέδειξαν ἀείποτε πρὸς αὐτήν, μαρτυρεῖ ἀρκούντως τὴν μετριότητα τῶν οἰνων τῆς.

Κυριακήν τινα τοῦ φθινοπώρου, μεταξὺ τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἐσπερινοῦ, οἱ ἐγχώριοι συναθροισθεῖστες εἰς τὴν εἰσοδον τοῦ χωρίου ὑπὸ καυστικώτατον ἥλιον, περιέμενον σοθαροὶ νὰ διέλθῃ τὸ ἐκ Παρισίων εἰς Λιμόσγην λεωφορεῖον.

Αὕτη ἦτο κατὰ τὰς ἔορτὰς ἡ μόνη αὐτῶν διασκέδασις, διασκέδασις βραχεῖα μὲν τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλὰ θελκτική, ως ὅλαι αἱ βραχυγέροντος ἡδοναί. Ὡς ἡκουον αὐτὸς μακρόθεν ἐρχόμενον, παρετάτοντο πανηγυρικῶς ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ὅτε δὲ τὸ λεωφορεῖον διερχόμενον ταχέως μεταξὺ δύο φρακτῶν τεθαμβημένων ὄφθαλμῶν καὶ χαινόντων στομάτων, ἐγίνετο ἄφαντον ἐντὸς νέφους κονιορτοῦ, οἱ καλοὶ οὗτοι ἀνθρώποι ἐπανήρχοντο εἰς τὰς οἰκίας των πλήρεις γλυκυτάτης θυμηδίας.

Καὶ κατ' ἐκείνην δὲ τὴν Κυριακὴν πάντες ἐνόμιζον ὅτι τὰ πράγματα ἥθελον συμβῆ ὡς συνήθως, ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ ἴδῃ τὸ Neuvy-les-Bois θαῦμα, τὸ δόποιον πρὸ χρόνων δὲν περιέμενε πλέον. Τὸ λεωφορεῖον ἀντὶ νὰ διέλθῃ ὡς ἀστραπή, κατὰ τὸ σύνθετος, ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ τῶν δύο ζώντων φρακτῶν. Βλέπον τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο θέαμα, ἀπαν τὸ χωρίον ἔμεινε κεχηρός, χωρὶς νὰ σκεφθῇ κανὶ νὰ ἔρωτήσῃ ποθεν προήρχετο ἡ τοιαύτη ἔκτακτος τιμὴ, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κύνες, οἵτινες συνειθίζον νὰ τρέχωσιν ὑλακτοῦντες κατόπιν τοῦ λεωφορείου, ἐφαίνοντο συμμερούμενοι τὴν ἔκπληξιν τῶν κυρίων των καὶ ἵσταντο ὡς αὐτοὶ ἀκίνητοι καὶ ἄφωνοι. Ἐν τούτοις ὁ ἀγωγεὺς καταβὰς τοῦ λεωφορείου ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἶπε ξηρῶς τὴν λέξιν· Neuvy-les-Bois! νέα δὲ κόρη μελανείμων κατέβη κρατοῦσα μικρὸν δέμα περιέχον πάντα αὐτῆς τὰ πράγματα. Ἡ ώχρότης τοῦ προσώπου της, οἱ ἐρυθροὶ ὄφθαλμοι καὶ ἡ κατήφεια, ἐμαρτύρουν τὸ πένθος αὐτῆς ἔτι μᾶλλον ἢ τὰ ἐνδύματά της. Ὁ ἀγωγεὺς εἶχεν ἥδη ἀναβῆ ἐπὶ τῆς ἀμάξης, ἡ δὲ νεᾶνις μόλις προέφυσε ν' ἀποχαιρετίσῃ σιωπηλῶς τοὺς συνοδοιπόρους της. Ὅτε δὲ ἔμεινε μόνη ἐπὶ τῆς μεγάλης ἔκεινης ὁδοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ ἥλιου καὶ ομένης, εἰς τὴν εἰσοδὸν χωρίου ἀγνώστου, μόνη μεταξὺ τόσων ἀνθρώπων, οἱ δόποι τὴν παρετήρουν μεθ' ὑπόπτου καὶ βλακώδους περιεργείας, ἐκάθισε κλαίουσα ἐπὶ σωροῦ λίθων. Οἱ χωρικοὶ ἔξηκολούθουν ἀτείχεντες πρὸς αὐτὴν χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ταραχθῶσιν οὐδὲ νὰ εἴπωσι λέξιν, ἀλλ' εὔτυχας μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ γυναικεῖς, μεταξὺ δὲ τῶν γυναικῶν μήτηρ φέρουσα βρέφος ἐν τῇ ἀγκάλῃ. Αὕτη ἔλθουσα πρὸς τὴν τεθλιμμένην κόρην παρετήρησεν αὐτὴν ἐπί τινας στιγμὰς μετ' οἴκτου ἀλλὰ καὶ ἐνδοιασμοῦ ἄμα, καθότι καίτοι τὸ κορσίσιον ἐφαίνετο ἐγκαταλειμμένον, ἀλλὰ φυσική τις ὅμως εὐγένεια ἐκδλαζεις παραδόξως πως τὴν ἀπλότητα τῶν ἐνδυμάτων καὶ προεκάλει τὸν σεβασμόν.

— Καλή μου κυρία, εἶπε τέλος ἡ χωρική, διὰ νὰ εἰσθε μόνη εἰς τοὺς δρόμους τόσον μικρά, πρέπει νὰ ἔχαστε τὴν μπτέρα σας.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις διὰ φωνῆς γλυκίας, ἐν ἥ διεκρίνετο ζενικὴ προφορά, ἔχασα

τὴν μπτέρα μου. Φεῦ! τὰ πάντα ἔχασα καὶ αὐτὴν τὴν γωνίαν τῆς γῆς ἐν ἥ ἐγεννήθην, καὶ ἐν ἥ κεῖνται τὰ δύτα τῶν ἀγαπητῶν μου. Οὐδὲν μοὶ μένει πλέον ὑπὸ τὸν οὐρανόν! προσέθηκε σεισουσα τὴν κεφαλήν.

— Ὁ Θεός νὰ σᾶς παρηγορήσῃ, ἀγαπητή μου κυρία, βλέπω ἀπὸ τὴν ὄμιλίαν σας ὅτι δὲν είσθε ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἐρχεσθε βέβαια ἀπὸ μακράν.

— Ναί, ἀπὸ πολὺ μακράν. Ἐνόμιζα ὅτι δὲν θὰ φθάσω ποτέ.

— Καὶ πηγαίνετε;

— Εκεῖ ὅπου ἀποινήσκουσα μοὶ παρήγειλεν ἡ μήτηρ μου νὰ ὑπάγω. Ἡ ζευρα ὅταν ἀνεχώρησα ὅτι ἄμα φθάσω εἰς τὸ Neuvy-les-Bois θὰ εῦρω εὐκόλως τὸν δρόμον τοῦ Βαλτραβέρ.

— Πηγαίνετε εἰς Βαλτραβέρ;

— Ναί.

— Εἰς τὴν ἔπαυλιν;

— Μάλιστα.

— Τότε δὲ ἀγωγεὺς ἔπρεπε νὰ σᾶς καταΐσῃ εἰς τὴν πόλιν, θὰ ἔφθαντε δγλιγθώτερα. Ἀδιάφορον! σᾶς μένουν μόνον τρία μίλια καὶ ἀν περάστε ἀπὸ τὸ δάσος κερδίζετε μίαν ὥραν. Ἡν θέλετε δὲ ἀνεψιός μου ὁ Πέτρος θὰ σᾶς δείξῃ τὸν δρόμον. Ἀλλὰ ἡ ζέστη εἶναι ὑπερβολικὴ καὶ στοιχηματίζω ὅτι δὲν ἐράγετε τίποτε σήμερον. Ἐλάτε εἰς τὸ σπίτι μας νὰ σᾶς δώσω γάλα καὶ φεύγετε ὅταν δροσίσῃ.

— Εὐχαριστῶ πολύ, τίποτε δὲν χρειάζομαι, ἐπιθυμῶ μόνον ν' ἀναχωρήσω εὐθύς καὶ ἀν θελήδη κύριος Πέτρος . . .

— Ελα ἔδω Πέτρο! ἀνέκραξεν ἡ χωρική.

— Ακούων τὴν διαταγὴν ταύτην, ἥτις οὐδεμίλιαν ἐπεδέχετο παρατήρησιν, δὲ Πέτρος ἐπλησίασεν ὡς σκύλος, ὅστις αἰσθάνεται ὅτι δὲ κύριός του τὸν καλεῖ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸν κτυπήσῃ μελετῶν δὲ ἀπὸ πρωΐας νὰ παιξῃ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν, οὐδόλως ἐκολακεύθη ἐκ τῆς προτάσεως τῆς θείας του. Αὕτη ὅμως ἐπανέλαβεν αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε ἔκεινος ἐνόμισε φρονιμώτερον νὰ ὑπακούσῃ. Τῷ ἐνεχείρισε λοιπὸν τὸ μικρὸν τῆς ζένης δέμα καὶ ὠδῶν αὐτὸν τῷ εἶπε· «Πήγαινε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος καὶ κύτταξε καλὰ νὰ μὴν τρέχης, διότι ἡ κυρία δὲν ἔχει τὰ δικά σου τὰ ποδάρια».

— Ο Πέτρος ἔξεινησε χολωμένος, ἐνῷ οἱ χωρικοί, οἱ δόποι συνήρχοντο ἥδη ἐκ τῆς ἐκπλήζεως τῶν ἐσχολίαζον μυριοτρόπως τὰ συμβάντα τῆς ήμέρας.

— Αφοῦ περιεπάτησαν ἐπὶ δύο ὥρας ἡ νεᾶνις καὶ δὲ μικρὸς δόηγός της, εἰδὸν τὸ δάσος τοῦ Βαλτραβέρ κυματίζοντα εἰς τὸν ὄριζοντα. Ὁ Πέτρος λησμονῶν τὴν παραγγελίαν τῆς θείας του, περιεπάτει ταχεῖ οὐδόλως φροντίζων περὶ τῆς συνοδοιπόρου του. Ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ ἔγκαιρως ὅπως παιξῃ μετὰ τῶν ἀλ-

λων παιδών, τῷ ἔδιδε πτερά, ἡ δὲ νεᾶνις καίτοι ἔχουσα ταχεῖς τοὺς πόδας, τὸν παρεκάλει ἐνίστε νὰ σταθῇ, ἀλλ' ὁ Πέτρος ἐκώφευε καὶ ἔξικολούθει ἀνήλεως τὸν δρόμον του. Ἐνῷ δὲ ἐβάδιζε, παρετήρει μελαγγολικῶς τὴν σκιάν τῶν δένδρων ἀπλουμένην ἐπὶ τοῦ χόρτου τῶν λειψώνων καὶ ἐσκέπτετο μετὰ πικρίας ὅτι ἀν προύχωρει μέχρι τοῦ Βαλτραβέρ, ἥθελε στερηθῆ τῆς διασκεδάσεως τῆς κυριακῆς. Ὅτε λοιπὸν ἔφθασεν εἰς τὴν ἐσχατιὲν τοῦ δάσους, ἵδεα συτανικὴ τῷ ἐπῆλθεν.

— Ἰδού! εἶπεν ἀποφασιστικῶς καταθέτων ἐπὶ τῆς χλόης τὸ δέμα, τὸ δόποιον ἔφερεν. Ἀκολουθήσατε τὴν μεγάλην ἐκείνην δενδροστοιχίαν καὶ θὰ φθάσετε εἰς τὴν ἐπαυλιν. Εἰς ἐν τέταρτον θὰ εἰσθε εἰς τὴν θύραν.

Ταῦτα δὲ λέγων ὁ ἄπιστος ἥτοι μάζετο γὰρ φύγη, ὅτε λαβοῦσα ἐκ τῆς ζώνης τῆς μικρὸν βαλάντιον, τὸ δόποιον δὲν ἐφαίνετο βαρύ, ἡ νέα κόρη ἐξήγαγεν ἀργυροῦν νομισμάτιον καὶ τὸ προσέφερεν εὐγενῶς εἰς τὸν Πέτρον εὐχαριστοῦσα αὐτὸν διὰ τὸν κόπον του. Ἡ γενναιοδωρία αὕτη, θὴν οὐδόλως περιέμενεν, ἐτάραξεν αὐτὸν ὀπωσοῦν, ἐπὶ στιγμὴν δὲ ἐδίστασε καὶ ἵσως ἥθελεν ὑπακούσει εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως του, ἀλλ' αἴρηντος εἰδεις μακρόθεν τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωρίου του, ὅπερ ἐφαίνετο ὡς ἴστος πλοίου ναυαγήσαντος ἐπὶ ἀμμώδους ἀκτῆς, δι' ἀντικατοπτρισμοῦ δέ, θὺν τὸ πάθος μόνον δύναται νὰ ἐξηγήσῃ, τῷ ἐφάνη ὅτι ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς ἐκκλησίας τοὺς συντρόφους του παζοντας διάφορα παιγνίδια. Ὁ Πέτρος δὲν ἀντέστη πλέον, ἔλαβε τὸ νόμισμα καὶ εἰσαγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ θυλάκιόν του ἔψυγε τρέχων.

Εἰσελθοῦσα εἰς τὸ δάσος ἡ νέα κόρη ἥσθιάνθη τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τῆς εὐέξιας, ὅπερ αἰσθάνεται τις ἐξερχόμενος ἐκ θερμοτάτου μέρους καὶ εἰσερχόμενος εἰς ψυχρὸν λουτρόν. Πρὸ παντὸς ἀλλοῦ, ηγαρίστησε τὸν Θεὸν τὸν στηρίξαντα καὶ προστατεύσαντα αὐτὴν κατὰ τὴν μακράν ὁδοιπορίαν τῆς καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ καταστήσῃ φιλόξενον τὴν θύραν, θὴν ἔμελλε νὰ κρούσῃ. Μὴ ἀμφιβάλλουσα δὲ ὅτι ἡ ἐπαυλις ἔκειτο πλησίον, ἐκάθησεν ὑπὸ δένδρον καὶ παρεδόθη εἰς τὴν γοντείαν τοῦ δάσους^{*} καθότι σύ, ὡς καλὴ καὶ ἀγαθὴ φύσις, εἰσαὶ φίλη πάσσος ἥλικίας, σὺ παρηγορεῖς τοὺς γέροντας καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδία ὅταν βλέπωσι τὸ μειδίαμά σου, λησμονοῦσιν ὅτι ἀπώλεσαν τὴν μητέρα των. Περὶ αὐτήν, τὰ πάντα ἦσαν ἐναρμόνια καὶ δροσερὰ καὶ εὐώδη. Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἥλιου ἐρχόμεναι λοξῶς διὰ τῶν φύλλων, τῇ ἐνεθύμισαν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ ἐσπέρα, ἡγέρθη λοιπὸν καὶ ἤκολούθησε τὴν δενδροστοιχίαν προσδοκῶσα νὰ ἰδῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς πυργίσκους τῆς οἰκίας τοῦ Βαλτραβέρ, ἀλλ' ἡ δενδροστοιχία αὕτη, ἥτις κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Πέτρου, ἔφερεν

εἰς τὴν ἐπαυλιν, κατέληγε πράγματι εἰς ἄλλην δενδροστοιχίαν ἔγκαρπιον. Ἡ νέα ἔτεινε τὸ οὖς ὅπως ἀκούσῃ κρότον τινὰ ἐμφαίνοντα κατωκημένον μέρος, ἀλλ' οὐδὲν ἀλλο ἥκουσεν ἢ τὸν ὑπόκρωφον θόρυβον, ὃ διποτος ἀκούεται συνήθως εἰς τὰ βάθη τῶν δασῶν ὅταν ἡ ἡμέρα φθίνει. Ανέβη ἐπὶ ὑψώματος καὶ οὐδὲν ἀλλο ἔιδεν ἢ μόνον ὧδε κενὸν δένδρων, προύχωρησεν εἰσέτι ἐπὶ τινὰ χρόνον, καὶ τέλος ἥθελησε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλὰ δὲν διέκρινε τὰς ἀτραπούς, δι' ὃν εἰχε διέλθει. Καίτοι δὲ δηλοὶς δὲν εἶχεν εἰσέτι δύσει, τὸ δάσος ἐπληροῦστο ἥδη σκιᾶς μυστηριώδους, τὰ πτηνὰ δὲν ἐκελάδουν πλέον, αἱ φάλαιναι διέσχιζον τὸν ἀέρα διὰ τῶν βχμβακωδῶν αὐτῶν πτερῶν, ἥρχετο δὲ ἡ πένθιμος συναυλία τῶν νυκτινόμων δρνέων. Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην πρὸ πάντων, ἡ ἀπομόνωσις καὶ ἡ θλιψὶς πιέζουσι τὴν ψυχὴν τῶν δυστυχῶν. Ἀποτεθαρουμένη καὶ κεκυηκυῖα, ἡ δυστυχῆς νέα ἐκάθησε κλαίουσα ἐπὶ τῆς χλόης. Εἶχε λύσει τὰς μαύρας ταινίας τοῦ ἀχυρίνου πετάσσου της, ἐνῷ δὲ ἐκλαίειν, δ ἀνεμος ἐπαιζεις μετὰ τῆς ζανθῆς τῆς κόρης, θὴν ἔχρυσους ἡ τελευταία ἀκτὶς τοῦ ἥλιου. Ἐκάθητο ἐκεῖ πρό τινων λεπτῶν ὀπελπιξ, ὅτε εἶδεν ὥραιον ἵππον, δὲν εἶχεν ἀκούσει ἐρχόμενον, ἀλλ' ὅστις ἴστατο ἀκίνητος εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν, ἐνῷ δὲ ἐπιβαίνων αὐτοῦ ἱππεὺς τὴν ἔθεωρει μετ' ἐκπλήξεως, ὡς ἀνθρωπος οὐδόλως συνειθίσας εἰς τὰς τοιαύτας συναντήσεις ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ ἐν τοιούτῳ τόπῳ. Ἡγέρθη φοβηθεῖσα, ἀλλ' ἥσυχασε πάραυτα βλέπουσα τὴν εὑμένειαν τοῦ θεωροῦντος αὐτὴν βλέμματος.

— Κύριε, εἶπεν, δ θεὸς σᾶς στέλλει εἰς βοήθειάν μου. Ἐχν εἰσθε ἀπ' ἐδῶ, βλέπετε βεβαίως ὅτι εἴμαι ζένη. Δύω ὥραις περιφέρομαι ἐντὸς τοῦ δάσους τούτου χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ ἐξέλθω, οὐδὲ νὰ ἡξεύρω ποῦ πηγαίνω. Ἰσως μὲ κάμετε τὴν χάριν νὰ μοι δείξητε τὸν δρόμον.

— Βεβαίως κυρία· ἀπήντησε φωνὴ γλυκυτάτη, ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθω ποῦ ἐπιψυμέτε νὰ ὑπάγετε.

— Εἰς Βαλτραβέρ.

— Εἰς τὴν ἐπαυλιν;

— Μάλιστα.

— Δὲν ἥτο δυνατὸν νὰ εὔρητε καλλίτερον ἐδηγόν. Καὶ ἔγω ἐκεῖ πηγαίνω καὶ ἔάν μοι ἐπιτρέπετε θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς συνοδεύσω.

Ταῦτα λέγων δὲν πεύσεις ἀφίππευσε την χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν. Ἡ το δὲ νέος εὐειδῆς καὶ κομψὸς ἔχων βλέψυμα γλυκὺν ἀμά δὲ καὶ ὑπερφανον, κόμην μελανὴν καὶ βοστρυχώδη, πρὸ πάντων δὲ γάριν ἀμύθητον.

— Εἶναι ίδικόν σας; ἥρωτησε δεικνύων διὰ τῆς μάστιγός του τὸ ἐπὶ τῆς χλόης κείμενον μικρὸν δέμα.

— Ναι, καὶ περιέχει ὅλην μου τὴν περιου-

σίαν, ἀπήντησε μελαγχολικῶς μειδιῶσα ἡ νέα.

Ο νέος ἔδεσε στερεῶς τὸ δέμα εἰς τὸ ἐφίππιον τοῦ ἵππου του, μετὰ ταῦτα δὲ ἔδωκε τὸν βραχίονα εἰς τὴν κόρην καὶ ἐπορεύθησαν δύο πρὸς τὴν ἐπαυλιν ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἵππου, ὅστις ἔτρωγε καθ' ὁδὸν τοὺς νέους βλαστοὺς τοῦ φθινοπώρου.

— Λοιπὸν ὅτε σᾶς ἀπήντησα, εἴχετε χάσσει τὸν δρόμον καὶ δὲν ἡξεύρετε ποῦ νὰ ὑπάγετε; Εὐχαριστῶ τὴν τύχην, ἡ ὁποίᾳ μ' ἔφερεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καθότι ἔκινδυνεύετε νὰ κοιμηθῆτε εἰς τὸ ὄπαιμα.

— Εἶχα πάρει τὴν ἀπόφασιν. Διηγήθη δὲ πῶς εἶχεν ἀπατήσει αὐτὴν δὲ Πέτρος.

— Ο Πέτρος εἶναι παληγόπαιδον τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ κοποῦν καὶ τὰ δύο αὐτιά. Καὶ πηγάνετε εἰς Βαλτραβέρ; τότε λοιπὸν γνωρίζετε τὸν ἵπποτην ἢ τούλαχιστον ἀλλον τινὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ.

— Δὲν γνωρίζω κάνενα.

— Ἀλήθεια;

— Κάνενα ἀπολύτως, ἀλλὰ σεῖς κύριε, γνωρίζετε τὸν κύριον ἵπποτην;

— Βεβαίως, εἴμεθα παλαιοὶ φίλοι.

— Λέγουν ὅτι εἶναι ἀγαθός, γενναῖος, ἐλεήμων.

— ΖΩ πολὺ ἐλεήμων, ἀπήντησεν δὲ νεανίας, νομίσας ὅτι προέκειτο περὶ ἐλεημοσύνης, ἀλλὰ παρατηρήσας καὶ πάλιν τὴν νέαν αὐτοῦ σύντροφον ἀπέκρουσε τὴν ἴδεαν ταύτην. Κυρία, προσέθηκε σοῦραῶς, σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι δὲ ἵπποτης ἔχει τὴν εὐγενεστέραν καρδίαν, ἥτις ποτὲ ἐπαλεῖν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

— Τὸ ξενερα, δὲν εἶχον ἀμφιβολίαν περὶ τούτου, ἀλλ' ὅμως εὐχαρίστως τὸ ἀκούω καὶ πάλιν. Καὶ τὸν μικρὸν Μαυρίκιον, τὸν γνωρίζετε καὶ αὐτόν;

— Ήσον μικρὸν Μαυρίκιον;

— Τὸν υἱὸν τοῦ ἵππου.

— ΖΑ! ναὶ ναὶ, εἴπε γελῶν δὲ νέος. Ναὶ βεβαίως γνωρίζω τὸν μικρὸν Μαυρίκιον.

— Εἶναι ἄρα γε ἐλπίς νὰ γείνη καὶ αὐτὸς καλὸς καὶ γενναῖος ὡς δὲ πατήρ του;

— Νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, γενικῶς θεωρεῖται ἐδφὸς καλὸς παιδί, βεβαίως δὲ δὲν θὰ σᾶς τὸν κακολογήσω ἐγώ.

— Αἰσθάνομαι ὅτι θὰ τὸν ἀγαπήσω ὡς ἀδελφόν.

— Δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ἐκ μέρους του ὅτι θὰ εὐχαριστηθῇ πολὺ ὅταν σᾶς ἰδῃ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διέρχοντο μέρος ἀδενδρον, ὅπισθεν δὲ τοῦ τοίχου μεγάλου κήπου, τοῦ ὁποίου ἡ θύρα ἡνοίγετο πρὸς τὸ δάσος, ἐφάνη λαμπρὰ οἰκία, τῆς ὁποίας ὅλα τὰ παράθυρα κατέφλεγεν δὲν τὸν μέρον.

B'

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν, δὲ γέρων ἱππότης τοῦ Βαλτραβέρ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐξώστου του μετὰ τῆς γραίας μαρκησίας de Fresnes, ἡς ἡ πλησίον κειμένη ἐπαυλις ἐφαίνετο εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, ἀμφότεροι δὲ ὡμίλουν περὶ ἡμερῶν ἀρχαίων, καθότι εἰς τὴν ξιλικίαν αὐτῶν ἡ μόνη λάμψις ἡ φωτίζουσα εἰσέτι τὴν ζωήν, εἶναι τὸ γλυκὺν καὶ ἀμυδρὸν τῆς ἀναμυνήσεως φῶς. Η φιλία τοῦ ἱππότου καὶ τῆς μαρκησίας ἦτο ἀρχαία. Ως ἡκούσθη δὲ κώδων δὲ ἀγγέλων τὸν κέινδυνον τῆς φθινούσης μοναρχίας, δὲ μαρκήσιος de Fresnes ἔκρινε φρόνιμον νὰ ἀπέλθῃ ἐπὶ τινας μῆνας μετὰ τῆς συζύγου του εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ρήνου, ἐστω καὶ μόνον ἵνα διαμαρτυρηθῇ οὕτω πως κατὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ γενομένων καὶ ἵνα δώσῃ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου τρανὸν δεῖγμα σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, δὲ κύριος Βαλτραβέρ ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ αὐτός. Πᾶς τις γινώσκει πῶς ἀπέβησαν αἱ διλιγόμηνοι αὐταὶ περιηγήσεις, αἱ δοποῖαι παρουσιασθεῖσαι κατ' ἀρχὰς ὡς μικραὶ ἐκδρομαὶ, ἔλληξαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς μακρὰν καὶ σκληρὰν ἐξορίαν. Οἱ τρεῖς περιηγηταὶ πεπεισμένοι ὅντες περὶ τῆς ταχείας αὐτῶν ἐπανόδου, εἶχον λάβει μεθ' ἔαυτῶν τὰ ἐπὶ ἐν μόλις ἔτος ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Αφοῦ δὲ ταῦτα ἔξηντατήθησαν, ἀφοῦ οἱ ἀδάμαντες ἐπωλήθησαν καὶ τὰ χρυσᾶ κοσμήματα μετετράπησαν εἰς νόμισμα, μετέθησαν ἀθρούμως εἰς Νυρεμβέργην, ὅπου ἐνεκατέστησαν πενιχρῶς καθότι περὶ ζωῆς μόνον ἡδη προέκειτο. Οἱ ἄνδρες ἥσαν εἰς ἄκρον ἀποτελθαρομένοι, ὡς δὲ σχεδὸν πάντοτε συμβαίνει, ἡ γυνὴ ἔδωκε τὸ παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς, τοῦ θάρρους καὶ τῆς καρτερίας. Θὰ ἐργασθῶμεν, ἀπήντησεν ἀπλῶς ἡ κυρία de Fresnes εἰς τοὺς δύο φίλους, ὅτινες ἡρώων ἀνησύχως τέ ἔμελλε νὰ γείνη. Έχουσα δὲ ἐπιτηδειότητά τινα εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἔδωκε μαθήματα καὶ ἔζωγράφησεν εἰκόνας. Τὸ κάλλος αὐτῆς, ἡ χάρις καὶ ἡ συμπεριφορά ἔτι μᾶλλον ἡ τύχη της, τὴν ἐπρομήθευσαν ἐντὸς μικροῦ πελατείαν πολυάριθμον καὶ ἐκεκτήν. Οἱ δύο ἄνδρες, οἵτινες ἔλεγον κατ' ἀρχὰς ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο ταπεινωτικὸν καὶ ἡγανάκτουν βλέποντες τὴν μαρκησίαν ἐργαζομένην, ἐκόντες ἀκοντες ἐνόησαν ὅτι ἐτρέφοντο καλῶς οὐδὲν πράττοντες καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ μαρκησία ἔφερε τὸ σιτάρι εἰς τὸν μέλιον, κατὰ τὸ δὴ λεγμένον. Καὶ δὲ μὲν μαρκήσιος οὐδόλως περὶ τούτου ἐφρόντιζεν, ἀλλ' δὲ Βαλτραβέρ κατενόησεν ὅτι ἔξακολουθῶν νὰ μείνῃ ἀνευ ἔργου κακῶς ἔξελάμβανε τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν. Αλλὰ τέ νὰ ἐπιγειρθῇ; εἰς ποίαν βιομηχανίαν νὰ ἐπασχολήσῃ τὰς ἀρέγους χειράς του; Τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἴδεα νὰ διδάξῃ τὴν γαλλικήν, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη εἰς ἥν ἦθελεν εὑρεθῆ νὰ ἐκμάθῃ αὐτὴν προηγου-

μένως, ἔματαιώσεις τὸ σχέδιόν του τοῦτο. Ἀφοῦ ἐσκέφθη ὡρίμως καὶ ἔμελέτησε καλῶς ἕαυτόν, δὲ ἱππότης ἀνεγνώρισεν ἐν πάσῃ ταπεινότητι ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἵκανός νὰ πράξῃ ἢ νὰ φονευθῇ ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Κονδαίου, σπουδαίως δὲ ἡτοιμάζετο εἰς τοῦτο καίτοι ἀνευ ἐνθουσιασμοῦ, ὅτε ἡμέραν τινὰ διέβη κατὰ τύχην ἐνώπιον ἐκθέσεως ἀθυρμάτων διαφόρων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ ἀντικείμενά τινα ἐκ τορνευτοῦ ἔξιον. Τὸ θέαμα τοῦτο οὐδὲν εἶχε βεβαίως τὸ δυνάμενον νὰ ἔξαρῃ τὴν φαντασίαν ἔξορίστου εὐγενοῦς ἀπολέσαντος τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὑπερβάντος δὲ πρὸ πολλοῦ τὴν ἡλικίαν τῶν παιδικῶν παιγνίων. Ἀλλ' ὅμως δὲ Βαλτραβέρ, παρατηρήσας αὐτὰ ἐπὶ τινας στιγμὰς σιωπηλῶς, ἐφάνη αἰσθανόμενος διπλανὸν ἡθού τοῦ Βεβαίους δὲ Χριστόφορος Κολόμβου ὅτε εἶδεν ἔξερχομένας τοῦ Ὡκεανοῦ τὰς ἀκτὰς νέου κόσμου ἢ δὲ Γαλιλαῖος ὅτε εἶδε τὴν μικρὰν ἡμῖν σφαῖραν τὴν πρὸ 6000 ἐτῶν ὑπὸ τῆς ἀμαθείας ἐν τῷ αἰθέρι καθηλωθεῖσαν, κινούμενην καὶ βαδίζουσαν περὶ τὸν ἥλιον.

Ο κύριος Βαλτραβέρ εἶχε γεννηθῆ κατὰ τὸ 1760, δὲ τε χάρις εἰς τὸν Αἰγαίον τοῦ Ρουσσώ, ὑπῆρχε συρμὸς ἐν ταῖς ὑψηλαῖς τῆς γαλλικῆς κοινωνίας τάξεσι, νὰ συμπληροῦται πᾶσα ἀνατροφὴ διὰ τῆς ἔκμαθήσεως ἐπιτηδεύματός τινος. Ἐδίδετο δὲ τὸ παράδειγμα ἀνωθεν, καθότι τῷ 1780, δὲ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὅστις ἦτο δὲ τιμιώτατος ἀνθρώπος τοῦ βασιλείου του, ἦτο συγχρόνως καὶ ἀριστος κλειμροποιός. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λοιπὸν οἱ μεγιστᾶνες συνείθιζον νὰ μανθάνωσι μηχανικήν τινα τέχνην, αἱ δὲ σύζυγοι αὐτῶν νὰ θηλάζωσι μόναι τὰ τέκνα των. Ἐν γένει, ταῦτα πάντα ἐγίνοντο κατὰ συρμὸν ἀνευ τινὸς σπουδαιότητος ἢ προνοητικῆς φρονήσεως, οὕτω δὲ οἱ μὲν ἀνδρες ὑπεκρίνοντο τὴν ἐργασίαν, αἱ δὲ γυναικες τὴν μητρικὴν στοργήν, αὗται μὲν ὑπείκουσαι εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τῆς ἡμέρας μᾶλλον ἢ εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, ἐκεῖνοι δὲ οὐδόλως προσβλέποντες ὅτε ἐκράτουν τὴν ἁρπαγὴν καὶ τὴν ῥυάνην, ὅτι ἡγγυκεν ἡ ὥρα, καθ' ἓν οἱ υἱοὶ τῶν εὐγενῶν ἥθελον ἀναγκασθῆναι γείνωσιν υἱοὶ τῶν ἴδιων ἐργῶν καὶ ὅτι φρονίμως ἐπραττον φροντίζοντες ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸκτήσωσι διπλωματικῆς.

Βλέπων τὰ ἀθύρματα ἐνώπιον τῶν ὅποιων ἔφερεν αὐτὸν ἡ τύχη ἢ μᾶλλον μυστηριώδης τις ὄρμή, δὲ Βαλτραβέρ ἐνεθυμήθη ὅτι εἶχε μάθει νὰ τορνεύῃ τὸν ἔβενον καὶ τὸ κόκκαλον, μετὰ τρεῖς δὲ μόλις μῆνας ἐθεωρεῖτο ἐν Νυρεμβέργῃ ὡς δὲ Βεμβενούτος Κελλίνης τῆς τορνευτικῆς. Τὸ Βεβαίον εἶναι ὅτι εἶχε κατορθώσει ἐντὸς τῶν τριῶν τούτων μηνῶν νὰ ἐργάζηται τὸ ἔξιον δὲ μάλιστα εἰς τὴν κατεργασίαν διαφόρων παιγνίων καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν κατασκευὴν καρυοκατακτῶν θαυμασίων τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ἐντέλειαν τῶν καθ' ἔκαστα.

Οἱ ἐκ κοκκάλων ὑπὸ αὐτοῦ κατασκευαζόμενοι, ἐθεωροῦντο ὡς ἀληθῆ κειμήλια, ἐπειδὴ δὲ αἱ εἰκόνες τῆς κυρίας de Fresnes εἶχον ἵσην φήμην, συνέβη ὅτι ἐν τῷ διαστήματι δύω ἐτῶν πᾶς ἀνθρωπὸς ἔχων ἀξιώσεις εὐγενοῦς καταγωγῆς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκείνῃ γερμανικῇ πόλει, ἐθεώρει ἀπαραίτητον νὰ ζωγραφιθῇ ὑπὸ τῆς μαρκησίας, οὐδὲ ἐν δὲ λεπτοκάρυον ἐτρώγετο ἀνευ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ γάλλου ἔξορίστου.

Οἱ δύο δύμας καλλιτέχναι, διαφέροντες κατὰ τοῦτο πολλὸν ἀλλων, οὐδόλως ἐμεγαλοφρόνουν ἐπὶ τῇ εὐδοκιμήσει των, καίτοι δὲ δημοσίᾳ ὑπερετίμων τὴν τέχνην των, ἀπεναντίας μεταξύ των, εἶχον αὐτὴν περὶ ἐλαχίστου. Μετὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας, συνήρχοντο τὴν ἐσπέραν, τότε δὲ ἐγέλων εἴκαστας ταύτης μὲν ἐκθετούσης ἐπὶ τοῦ δικρίβαντός της τὴν φαιδρὰν μορφὴν εὐτραφοῦς τινος κατοίκου τῆς Νυρεμβέργης, ἐκείνου δὲ ἐξάγοντος ἐκ τοῦ θυλακίου του δωδεκάδα καρυοκατακτῶν, ἐγέλων ὡς παιδία καὶ δὲν παρετέρουν ὅτι τὴν τοιαύτην εὐθυμίαν ὠφειλον εἰς τὴν ἐργασίαν, ἥτις καθίστα αὐτοὺς κρείττονας καὶ εὐτυχεστέρους ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πλούτου των. Ὡς πρὸς τὸν μαρκήσιον δέ, οὗτος ἐφόρει ὅτι τὸ πορίζεσθαι τὸν ἐπιούσιον ἀρτον εἶναι ἴδιον τῶν βαναύσων ἀνθρώπων, ὅτι δὲ δὲ εὐγενὴς δεσμόμενος ἔαυτὸν ὀφείλει ὑπὸ αποθηκηροῦ μᾶλλον ὡς ἀπέθηκον ἐπὶ τῶν διφρῶν αὐτῶν καθήμενοι οἱ Ρωμαῖοι συγκλητικοί, ἢ νὰ ταπεινώσῃ ἔαυτὸν ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας ὡς οἱ πτωχοί, ἥγανάκτει δέ πως κατὰ τῆς συζύγου του καὶ περιεφόρει εἰς ἀκρον τὸν ἵπποτην. Ο, τι δὲ πρὸ παντὸς ἀλλου τὸν ἡρέθιζεν, ἥτο τὸ νὰ τοὺς βλέπῃ ἐργαζομένους ἐν εὐθυμίᾳ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐνῷ αὐτὸν κατέτηκε κατὰ γράμμα ἥ ζοφερὰ ἀνία, ἣν συνεπάγεται συνήθως ἡ ἀργία. Ἀλλως, καίτοι σεβόμενος ἔαυτὸν ἀπήλαυεν ἀνευ τύψεως συνειδότος τῶν εὐεργετημάτων τοῦ συνεταξισμοῦ καὶ ἐφαίνετο ἐν πολλοῖς ἔτι μᾶλλον παιδαριώδης καὶ κοῦφος καὶ ἀπαιτητικὸς ἢ ὅτε ἔζη ἐν τῇ ἐπαύλει αὐτοῦ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Βιέννης, συνήθως δὲ ὅτε συνήρχοντο καὶ οἱ τρεῖς περὶ τὴν τραπέζαν, ἐξεδήλου διὰ λόγων τὴν ἀγανάκτησην αὐτοῦ. — Αἱ, μαρκήσιε, ἀνεφώνει ἐνίστε δὲ ἵπποτης, δὲν μᾶς κάμνεις τὴν χάριν νὰ μᾶς εἰπῆς τι ἥθελες γείνει ἀνευ τῶν ζωγραφημάτων τῆς μαρκησίας; — Καὶ ἀνευ τῶν καρυοκατακτῶν τοῦ φίλου μας, προσέθετε γελῶσα ἥ μαρκησία. Ο κύριος de Fresnes ἀνέσεις τοὺς ὄρμους, ἔλεγεν ὅτι ἀπεφάσισε ν' ἀποξέσῃ τὸ οἰκόσημον του, ἐζήτει συγγνώμην ὑπὲρ τῆς συζύγου του παρὰ τῶν ψυχῶν τῶν πατέρων του, καὶ παρεπονεῖτο μὴ βλέπων βορδιγάλλιον οἵνον ἐπὶ τῆς τραπέζης του.

Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἥ μαρκησία καὶ δὲ ἵπποτης, ἐξασφαλίσαντες τὰ πρὸς τὸ εὖ ζῆν ὑπήκουουσαν εἰς αἰσθημα ἀφικοκερδέστερον καὶ ποιη-

τικώτερον, λεληθότως ἀναπτυχθὲν ἐν αὐτοῖς, ἀφοῦ ὑπερέθησαν τὰς βαθυίδας, αἱ ὄποιαι ἄγουσιν ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος; εἰς τὴν τέχνην, ὡς ἦγεν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακὼβ.¹ Η μαρκησία ἐπειράθη τὴν εἰς μικρὸν ἀντιγραφὴν τῶν εἰκονογραφιῶν τῶν μεγάλων ἀρχαίων ζωγράφων, ἐπέτυχε δὲ καὶ εἰς τοῦτο καὶ μεγάλην φήμην ἀπέκτησαν αἱ κατὰ τὸν "Ολβίεν καὶ τὸν Ἀλθέροντον Δύρερ μικρογραφίαι αὐτῆς.² Οἱ πιπότης ἀφ' ἑτέρου, ἐπεγείρησε δυσκολίτερα ἔργα γλυπτικῆς, ἔγεινε δὲ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο εἰς τῶν ἔξοχωτάτων τῶν πέραν τοῦ "Ρήνου καλλιτεγνῶν.

Πλὴν δὲ τῶν ἀπολαύσεων, ἃς χορηγεῖ καὶ ἡ ταπεινοτάτη καὶ ἀπλούστατή τῶν τεχνῶν, διεγέρει τὴν διάνοιαν καὶ καθιστᾷ εὑρύτερον καὶ καθαρότερον τὸν δρίζοντα αὐτῆς. Τοῦτο τούλαχιστον συνέθη εἰς τὴν μαρκησίαν καὶ εἰς τὸν ἵπποτην.³ Αὐτοὶ διέρρειν κατὰ δόλιγον τὸν στενὸν κύκλον τῶν μικροπρεπῶν ἴδεων, ἐν ᾧ εἴχον περιορίσει αὐτοὺς ἡ καταγωγὴ καὶ ἡ ἀνατροφὴ τῶν, ἀνεγνώρισαν δὲ τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς ἔργασίας καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ νοῦ.⁴ Ὡς δύο ψυχαὶ ἔξελθουσαι τῆς χρυσαλίδος, ἔξηλθον καὶ αὐτοὶ τῆς περιορισμένης αὐτῶν κοινωνικῆς τάξεως καὶ εἰσῆλθον ἐν Θράκῳ εἰς τὴν μεγάλην ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν. Τὸν μαρκησίον κατεβίβωσκον ἐν τῷ μεταξὺ πόθῳ κενοὶ καὶ λυπηροὶ ἀναμυνόσεις, ἡμέραν δέ τινα παρέδωκεν εἰς τὸν Πλάστην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἡ δὲ σύζυγος καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ τὸν ἔκλαυσαν ὡς παιδία.

Μετ' ὅλιγους μῆνας, τῷ 1802, τῇ προσκλήσει τοῦ πρώτου ὑπάτου, διέβησαν τὸν "Ρῆνον καὶ ἐπανέκαμψαν φαιδρῶς εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν πατρίδα των. Πρὸ πολλοῦ ἥδη εἴχον κατανοήσει καὶ ἀποδεχθῆ ἀμφότεροι τὴν νέαν τῆς Γαλλίας δόξαν, δὲ δὲ ἐπάτησαν τὸ ἡρωϊκὸν αὐτῆς ἔδαφος, ἡ καρδία των ἐσκίρτησεν ὑπὸ χαρᾶς, γλυκέα δὲ δάκρυα ἔβρεξαν τοὺς δρθαλμούς των. Εὔκόλως ἔλαβον τὴν ἀδειαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ κτήματά των, ὥστε ἡ πολυετής αὐτῶν ἔξορία τοῖς ἐφαίνετο ὡς δνειρούς μακροτενές.⁵ Αλλὰ τὸ ἀντίστροφον ὅμως τοῦ "Ἐπιμενίδου παθόντες, ἀφύπνωσαν νέοι ἀποκοινωθέντες γέροντες.⁶ Αὐταὶ ἀποκατασταθεὶς ἐν τῷ πατρικῷ αὐτοῦ οἴκῳ, δὲ ἵπποτης σπεύσας ἐνυψούσθη εὔμορφον καὶ ἀγνήν κόρην, ἣν ἡγάπησεν ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλ' ἡτις ἀπέθανε τεκοῦσα υἱόν.⁷ Οἱ παῖς ηὗξης μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κυρίας de Fresnes, οἵτινες ἀφωσιώθησαν καθ' ἀλοκληρίαν εἰς αὐτὸν ἔξακολουθοῦντες νὰ ζωσιν ἐν τῇ ἔξοχῇ ἀγαθοεργοῦντες καὶ ἔργαζομενοι οὐδὲν δὲ σχεδὸν ἀκούοντες τῶν τοῦ κόσμου οὐδὲ μετέχοντες φιλοδιξίας τινός.⁸ Έκ πασῶν τῶν ἔξεων, ἡ ἔργασία εἶνε ἡ σπανιωτάτη, ἀμα δὲ καὶ ἡ τὰ μάλιστα ἐπιβλητική.⁹ Η μαρκησία ἔζωγράφει ὡς ἀλλοτε, δὲ ἵπποτης ἐγειρόμενος ἀμα τῇ πρωΐᾳ, ἐρυκά· ίε-

καὶ ἐπριόνιζε καὶ ἔγλυφεν, ἐπιχειρήσας ν ἀνανεώσῃ λαμπρῶς διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τὰ σκωληκόδωτα ξύλινα κοσμήματα τοῦ μεγάρου ρου, ἵσως δὲ καὶ ἐνθυμούμενος τοὺς πρώτους αὐτοῦ ἀθλούς, ἐτόρνευεν ἐνίστε καρυοκατάκτας τινάς, τοὺς διποίους ἐδωρεῖτο εἰς τὰς θυγατέρας τῶν χωρικῶν.¹⁰ Η ἀνάγνωσις καὶ δι περίπατος, τὰ θέλγητρα φιλίας, ἡς τὸ γόντρον δέν είχεν ἐκλείψει, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀνατροφὴ τοῦ μικροῦ Μαυρικίου, ἐπησχόλουν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ήμέρας, ἡ ὄποια φαίνεται πάντοτε βραχεῖα εἰς τοὺς ἔργαζομένους καὶ εἰς τοὺς ἀγαπῶντας ἀλλήλους.

Γ'

"Ἐσπέραν τινὰ λοιπόν, καθήμενοι πλησίων ἀλλήλων, οἱ δύο οὖτοι ἀρχαῖοι σύντροφοι, ἀνήρχοντο ἀσμένως τὸν ῥοῦν τῶν ἡμερῶν, δι εἴχον κατέλθει ὅμοι, δὲ εἰδόντες ἔξερχομένους ἐκ μιας τῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ κήπου, τοὺς δύων νέους, τοὺς διποίους ἀφήσαμεν εἰς τὴν θύραν αὐτοῦ.¹¹ "Οτε ἔφθασαν πλησίον τῆς κλίμακος, ἡ κόρη ἀνέβη αὐτὴν βραδέως, σοβαρὰ καὶ μετά προφανοῦς συγκινήσεως.¹² Η μαρκησία καὶ δι πιπότης ἥγερθησαν ὅπως τὴν ὑπόδεγχθῶσιν, αὐτὴ δὲ ἐξαγαγοῦσα ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ἐπιστολήν, ἐφίλησεν αὐτὴν εὐλαβῶς, ἐπειπα δὲ τὴν ἐνέχειρισεν εἰς τὸν κύριον Βαλτραβέρ ὅστις ἔθεωρει μετ' εὐμενοῦς περιεργείας τὴν κόρην, ἣν πρῶτον ἤδη ἔβλεπεν.¹³ Ο γέρων ἵπποτης ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἀνέγνωσεν, ἐνῷ δὲ ἔξενην ἴστατο ὅρθη ἔχουσα τὰς χειρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἥρεμος δὲ ἐν τῇ θλίψει αὐτῆς καὶ ἀξιοπρεπής ἐν τῇ ταπεινότητι ἐνώπιον τῆς κυρίας de Fresnes, ἥτις τὴν παρεστήρει μετά διαφόρου.¹⁴ Ολίγα δὲ βήματα μαρτάν διδηγήσας αὐτὴν νεανίας, ἴστατο μάρτυς σιωπηλὸς τῆς συγκινητικῆς ἐκείνης σκηνῆς.

"Ἐν Μονάχῳ τῇ 13 Ιουλίου 18..

"Ἐγκαταλείποντα τὸν κόσμον τοῦτον, ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, εἰς ἣν ἥδη εἰσέρχομαι, δὲν στρέψω τοὺς δρθαλμούς μου πρὶν ἡ κλεισθῶσι, πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Γαλλίαν, δὲν ἐπικαλοῦμαι τὸν Θεόν, ἀλλὰ σὲ ἀδελφέμου, ἐν ὅνδρατι ἐκείνης, ἣν ἐκαλούν ποτὲ ἀδελφὴν σὺ δὲ ἀγαπάτε. Φεῦ, ὅποιας συμφορὰς ὑπέστη δοίκος οὗτος, δὲν ἐγνώρισας τοσοῦτον εὐδαιμονία! Ποῦ ἀπέπτει ὡς γαρὰ τῆς ἑστίας παρ' ἡ ἐκάθησάς ποτε; "Ο τάφος μ' ἀφήπατεν ὅλους μου τοὺς πεφλημένους. Ο σύζυγός μου δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐπικήσῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς περιουσίας του καὶ ἔγω ἡ τάλαινα ἀποθνήσκω ἐπίσης. "Αποθνήσω, καὶ εἴμαι μήτηρ διπλοῦς, δὲ θεέ μου θάνατος!" Οταν ἀναγνώσης τὴν ἐπιστολὴν μου ταύτην, τὸ μόνον κειμήλιον, τὴν μόνην κληρονομίαν, ἣν ἀφίνω αὐτὴν ἀπεργομένη, ἡ θυγάτηρ μου σὲ μόνον θὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς γῆς. "Οταν λάθησε εἰς τὰς γειράς σου τὸν δακρυόρεκτον τοῦτον κάρτην, τὸ τέκνον μου θὰ ἴσταται ἐνώπιόν σου, ἔρημον μαρτρόθει ἐρχόμενον, κεκηρυχός ἐκ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ κόπου, ἐν μόνον ἔχον καταφύγιον, τὸν οἰκόν σου, ἐν μόνον στήριγμα, τὴν καρδίαν σου. "Ἐνθυμοῦ τὸν δεσμόν, τὸν ὅποιον ἡγάπησες, καὶ ὃν δὲ θάνατος δὲν διέρκεις βεβαίως, ἐνθυμοῦ τὴν Γερμανίαν, ἥτις ἔφαντή πρός σε φι-

λόξενος καὶ ὑπῆρξεν ἐπὶ τινα χρόνον πατρίς σου, ἐνθυμοῦ τὴν οἰκογένειάν μου, ἡτις ἔγεινε καὶ οἰκογένειά σου, τὸ πλάσμα τὸ ὄποιον ὁ θάνατος ἀφήρπασεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης σου, νῦν δὲ διὰ τῆς φωνῆς μου σὲ καλεῖ, καὶ μὴ ἀπόσχαλλε τὴν ἔρημον θυγατέρα μου. Δέχητι, θέρμανον ἐν τῷ κόλπῳ σου τὴν ἐκ τῆς φωλαῖς πεσσούσαν περιστέραν. Καὶ σύ, ὃν δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ πρὸς ὃν αἰσθάνομαι μητρικὴν στοργήν, υἱὲ τῆς ἀδελφῆς μου, ἐγὼ ἔχω τὴν ψυχὴν τῆς μητρός σου θὰ φωνῇς ἀγαθὸς καὶ ἀδελφικὸς πρὸς τὴν ἀγαπητὴν μου Μαγδαληνὴν. Προστάτευσον αὐτὴν μετὰ τὸν θάνατον του πατρός σου καὶ μηδέποτε λησμόνει, ἀγαπητὸν μου τέκνον, ὅτι ἡ δραφανή, ἢν ὁ Θεὸς πέμψῃ πρὸς ἡμᾶς, γίνεται πολλάκις ὁ καλὸς δαίμων τοῦ ὑποδεξαμένου αὐτὴν οἴκου».

— «Ἐλθὲ κάροι μου, ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου! ἀνέκραξεν ὁ ἵπποτης, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν. Καλῶς ἡλθεις τέκνον μου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γέροντος θείου σου. »Αν δὲν σὲ ἔφερεν ἐδώ ὁ θάνατος τῆς μητρός σου, θὰ ἔλεγον τὴν ἡμέραν ταύτην τρισευδαίμονα, ἡ δὲ ἄφιξίς σου θὰ ἦτο ἕօρτη ὅλων ἡμῶν. Μαρκησία, εἶναι ἡ ἀνεψιά μου, προσέθηκε, Μαυρίκιος εἶναι ἡ ἔξαδέλφη σου, νεωτέρα ἀδελφή, ἡτις ἔρχεται ἐκ τῆς πατρίδος τῆς μητρός σου.

Τὴν ὄρφανην ἐνηγκαλίσθη ἐπειτα ἡ μαρκησία. Αὕτη εἶχεν ἀπολέσει τὴν μονογενῆ αὐτῆς θυγατέρα ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς Μαγδαληνῆς, πάντες δὲ οἱ δυστυχεῖς οἱ τοιοῦτοι τι παθόντες, πρὸ πάντων δὲ αἱ μητέρες, συνειθίζουσι νὰ εὑρίσκωσιν δυοιστητα πρόδηλον, καίτοι τοιαύτη δὲν ὑπάρχει, μεταξὺ τοῦ τέκνου τοῦ ὑπὸ τοῦ θανάτου ἀρπαγέντος καὶ τῶν πλείστων πατέρων, οὓς βλέπουσι. Συγκινητικὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θλιψίως ἀπάτη μεταμορφοῦσα τὰ χαρίεντα ταῦτα ὅντα εἰς δύοιωματα τοῦ ἀγαπητοῦ πλάσματος τοῦ μὴ ὑπάρχοντος πλέον! Ἡ μαρκησία ἡσθάνθη λοιπὸν φυσικὴν κλίσιν πρὸς τὴν νεαρὰν κόρην, ἡτις ἐνεφανίζετο αὐτῇ ὡς εἰκὼν τῆς θυγατρός της, ἔχουσα τοὺς αὐτοὺς ὀφθαλμούς, τὸ αὐτὸ βλέμμα τὴν αὐτὴν σοθιαράν καὶ μελαγχαλικὴν χάριν τὴν ἴδιαζουσαν εἰς ἐκείνους, οἵτινες προώρως ἐδοκιμάσθησαν ἢ κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῆς είμαρμένης εἰς πρόωρον θάνατον. Τοιαύτας δὲ ἔχουσα διαθέσεις ἡ μαρκησία, πνεῦμα ζωηρὸν καὶ φύσις γενναῖα, ἢν δὲν εἶχε μαρασνεῖ ὁ χρόνος, ἐνεκολπώθη ἐνθουσιῶσα τὴν νεαρὰν ξένην, τὴν ὥποιαν κατεφίλησεν. Ἐπειτα ἡλθεις καὶ ἡ σειρὰ τοῦ Μαυρίκιου. «Δοιπόλι ἔξαδέλφε, εἶπε δακρυόν μειδιῶσα, σὺ ἵσο ὁ μικρὸς Μαυρίκιος! καὶ ἔγω σὲ ἐφανταζόμην ὅτι ἵσο παιδίον καθὼς ἔγω. Ὁ Μαυρίκιος τὴν ἡσπάσθη ἐν καρδίαις. Μόλις μέγιστη τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὑπόπτευε τὴν ὑπαρξίαν τῆς ἔξαδέλφης του. »Ἐν τούτοις ὁ ἵπποτης ἔδιδε παραγγελίας εἰς ἔκαστον δὲ τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ ὑπηρετῶν ἔλεγεν. «Ἔγομεν ἀλλοῦ ἐν τέκνον!» Βεβαίως μεγάλην θὰ ἡσθάνετο χαράν τη μάτη της Μαγδαληνῆς, ἐὰν ἔβλεπεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, τὴν ὑποδοχήν, ἡς ἔτυχε τὸ τέκνον της ἐν Βαλτραΐέρ.

«Ἡ ἄφιξις τῆς Μαγδαληνῆς κατ’ οὐδὲν μετέβαλε τὸν ἐν τῇ ἐπαύλει βίον. Ἡτο κόρη εὔσεβης καὶ ἀπλῆ, μετριόφρων καὶ σύνησις. Ἡσυχος δὲ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σιωπηλὴ καὶ ἐργαζομένη ἐργάζειρόν τι. Ἐντὸς δὲ τῶν ἡμερῶν κατώρθωσε νὰ γείνῃ ἀγαπητὴ εἰς πάντας διὰ τῆς γλυκύτητος αὐτῆς καὶ τῆς ἀγαθότητος. Περὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς οὐδὲν λέγομεν, καθότι πᾶς τις γινώσκει τὴν ἄχαριν ἐκείνην ἡλικίαν, ἡτις οὐδὲν ἔχουσα πλέον τῆς χάριτος τῶν παιδικῶν χρόνων, δὲν ἀπέκτησεν εἰσέτι τὴν τῆς νεότητος. Ἡ Μαγδαληνὴ δὲν ἦτο εὐειδής οὐδὲ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν διτι παρεῖχεν ἐλπίδας μελλούσης καλλονῆς. Πρὶν ἡ ἀποφανθῆ τις περὶ τοιούτων ζητημάτων, εἶνε φρόνιμον νὰ περιμένῃ, καθόσον, μάλιστα κατὰ τὴν μεταβατικὴν ταύτην ἡλικίαν, μυστηριώδης τις δύναμις μετασχηματίζει πολλάκις τὴν ἀσχημίαν, πολλάκις δὲ ἐπίσης μαρασνεῖ τὰ πρώτα πλείστην καλλονῆς ἄνθη. Ὁ πασδήποτε, ἡ μαρκησία καὶ ὁ ἵπποτης ἡγάπων αὐτὴν τρυφερώτατα, δὲ δὲ βίος αὐτῆς διήρχετο μεταξὺ τῶν δύο γειτονικῶν ἐπαύλεων. Ἡ ἐκπατένευσίς της εἶχε προχωρήσει ἀρκούντως, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἔξαπολουθήσῃ αὐτὴν μόνη, ἀνευ ξένης ἀρωγῆς. Ἐλάτει τὴν γαλλικὴν καθαρὰ καὶ σχεδὸν ἀνευ ξενικῆς τινος προφορᾶς, ὡς πᾶσαι δὲ αἱ Γερμανίδες ἐγίνωσκε κατὰ βάθος τὴν μουσικήν, ὅπερ δὲ σπανιωτερον, δὲν ἐποιεῖτο κατάχρησιν αὐτῆς. Ὁ ἵπποτης καὶ ἡ μαρκησία τὴν ἥκουσαν εὐαρέστως ἀδουσαν ἄσματα τοῦ Τυρόλου, ἀλλὰ τὰ ἄσματα ταῦτα εἰς ἐκείνων μὲν τὴν μνήμην ἐπανέφερον ἡδέως τὰς ἡμέρας τῆς ἔξορίας καὶ τῆς πενίας των, εἰς αὐτὴν δὲ ἐνεθύμιζον σκληρῶς τὴν μητέρα της· καὶ τὴν πατρίδα, ἀς εἶχε στερηθῆ διὰ παντός, πολλάκις δὲ διεκόπτετο ὑπὸ δακρύων καὶ λυγμῶν.

«Ο Μαυρίκιος μετὰ παρέλευσιν δὲ τῶν ἡμερῶν, καθ’ ἃς ἐνόμισε καθηκόν του νὰ περιποιηθῇ τὴν ἔξαδέλφην του καὶ νὰ διηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ κτήματος, δὲ τὸν ἔδιδεν αὐτῇ προσοχήν. Είκοσαετής ὥν, εἶχε τὴν συνήθη δρμὴν τῆς ἡλικίας ταῦτης, ἀλλαι δὲ φροντίδες ἀπηγόλουν ἥδη αὐτόν. Ὁ νέος οὗτος εἶχε αὐξήσει ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ, θωπευόμενος ὑπὸ τε τοῦ πατρός καὶ τῆς μαρκησίας, οἵτινες οὐδένα ἐθεώρουν δραστηρεὸν οὐδὲ γαριέστερον αὐτοῦ. Διδάσκαλός τις τὸν εἶχε διδάξει δὲ τὸν ἔλληνα καὶ δὲ τὸν ἔλληνα λατινικά· συγχρονως δὲ ὁ κύριος Βαλτραΐέρ, διστις εἶχε ἀληθῆ μανίαν πρὸς τὴν ἔγιον γλυπτικήν, εἶχε διδάξει αὐτὸν τὴν τέχνην του. Ὁ ἀγαθὸς ἵπποτης ἔγεισε δάκρυα χαρᾶς καὶ ὑπερφρανείας δισάκις ἔβλεπε τὸν οὐρανὸν αὐτοῦ ρύμανίζοντα καὶ τορνύοντα καὶ παρέχοντα ἐλπίδας νὰ ὑπερβῇ τὸν πατέρα του. Ὁ Μαυρίκιος ἀφ’ ἑτέρου ηγαριστεῖτο ἐκ τῆς ἀθώας ταύτης διασκεδάσεως, ἀλλ’ ἡμέραν τινὰ φεύ! ἡρώτησεν ἐκυτὸν ἐὰν ἔκτος τοῦ ἵπποτου καὶ τῆς μαρκη-

σίας και της ξυλουργικής, δὲν υπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς και ἀλλα τινα. Εἰς τὴν ἀδιάκριτον δὲ ταύτην ἔρωτησιν ἦν ἀπέτεινεν αὐτῷ ἀρίστως πως ἡ ταραχώδης και σφριγώσα νεότης, δὲν ἔθραύσυνε ν' ἀπαντήσῃ αὐτὴν ἡ νεότης δι' αἰφνιδίας ἐκρήξεως.

Ταράχουσι φύσεις τρυφεραὶ και ποιητικαὶ, ἀς καλύπτει τὴν πρωταν ἐλαφρὰ ὄμιγλη, ἀλλαι ἀπ' ἔναντιας ζωηρότεραι και ἐνεργητικώτεραι, ὥν τὴν ἀνατολὴν καταφλέγει ὁ ὑπερβολικὸς τῆς μεσημβρίας καύσων. Καὶ ἐν ἑκείναις μέν, ἡ πρώτη τῶν αἰσθήσεων και τῆς ἐγειρομένης φαντασίας ταραχή, ἐκδηλοῦται ἀθορύβως διὰ ῥεμβώδους μαλαγχολίας, εἰς ταύτας ὅμως ἀναφαίνεται ὀρμητικὴ και παταγώδης. Ο Μαυρίκιος μετεῖχε συνάμα τῶν δύω τούτων φύσεων και ποτὲ μὲν ἦτο μελαγχολικὸς και ῥεμβώδης και σύννους, ἀλλοτε δὲ ἡ στάθμη ὅρμάς ἀγνώστους, ὀθωύσας αὐτὸν μακρὰν τῆς οἰκίας και ἐγίνετο βίαιος και θυμωδῆς μὴ γινώσκων πᾶς νὰ δαπανήσῃ τὴν κυριεύουσαν αὐτὸν ἀκατάσχετον δραστηριότητα. Ἀλλως ἔξηκολούθει νὰ ἥναι φιλόστοργος πρὸς τὸν γέροντα πατέρα του, περιποιητικὸς πρὸς τὴν μαρκησίαν, φιλόφρων πρὸς πάντας, ἀλλ' ἀπεστρέψετο τὴν ξυλουργίαν, τὸν πατρικὸν οἶκον, τὰς διηγήσεις, ἀς πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν ἥκουε και ἥρωτα ἔκυτὸν μεθ' ὑποκώφου ἐρεθισμοῦ ἐὰν δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς Ζωῆς ἐπέπρωτο νὰ τοργεύῃ και νὰ γλύφῃ, τὴν ἐσπέραν δὲν ἀκούῃ τὰς ἀτελευτάτους περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς μεταναστεύσεως τῶν εὐγενῶν διηγήσεις. Ἐν ἐλλείψει δὲ ἀλληλειασκεδάσεως, ἔθηρευε κατὰ κόρον και περιήρχετο ἀδιακόπως τὰ περίχωρα.

Τοιαύτη ἡτο ἡ θίλικὴ αὐτοῦ κατάστασις κατὰ τὴν ἀφίξιν τῆς Μαγδαληνῆς, πᾶς δέ τις ἐννοεῖ δόποιαν σημασίαν ἥδυνατο νὰ ἔχῃ εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐν τῷ βίῳ τοῦ νεανίου, κορασίς δεκατετραέτις, συνεσταλμένη και σιωπηλὴ οὐδὲν ποτὲ τὸ δέον εὐειδῆς και χαρίσσα. Ο Μαυρίκιος ὀλίγον περὶ αὐτῆς φροντίζων, ἔξηρχετο ἀμα τῇ πρωτίᾳ και ἐπέστρεψε συνήθως περὶ λύχνων ἀφάσι πολλάκις δὲ συνέδαινε νὰ διέλθῃ ὀλόκληρον ἐδομάδα ἐν τῇ πλησίον κειμένῃ πόλεις ἢ ἐν τινὶ ἐπαύλεις τῶν περιγράφων. Τὴν πρωτίαν, ὅταν ἔθλεπε τὴν Μαγδαληνὴν εἰς τὸ παράθυρόν της, τὴν ἔχαιρέτα και ἀνεγώρει, κατὰ τὸ δεῖπνον, ἀπηύθυνεν αὐτῇ ἐνίστες ἀσημάντους τινας λόγους, ἀσάκις δὲ ἥδεν, ἐπειδὴ ἡ μαρκησία και δὲ πρότις ὠφελοῦντο συνήθως τῆς περιστάσεως ὅπως ἀναφέρωσι τὴν Νυρεμβέργαν και ὅπως ἐνθυμηθῶσιν ἡ μὲν τὰς μικρογραφίας της, ὁ δὲ τοὺς καρυοκατάκτας του, ο Μαυρίκιος ἐγίνετο ἀφαντος. Εσπέραν τινα ὅμως, καθ' ἣν ἵστατο πλησίον τῆς Μαγδαληνῆς, ἔξεπληγέν αὐτὸν ἡ πλουσία κόμη της, ἥτις ἡτο πραγματικῶς ἐκτάκτου λαμπρότητος, ἔξέφρασε δὲ τὸν θαυμασμόν του μεγαλοφρόνως αἴρων διὰ τῆς χειρός τὸ πλήθος τῶν

ξανθῶν και λεπτῶν αὐτῆς τριχῶν. Ἡ κόρη οὐδέλως συνειθίσασα νὰ ἐφελκύῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἔξαδέλφου της, ἡρυθρίασε και ἐταράχθη, ἀλλ' ὅτε ἡ θέλησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της διὰ μειδιάματος, ο Μαυρίκιος προσισθανόμενος ἔσπα τι τοῦ Τυρόλου, εἶχεν ἥδη ἀπέλθει. Ἀλλην τινα ἡμέραν ἐπιστρέψων τῆς θήρας, προσέφερεν αὐτῇ ὠραῖον φασικόν, διν εἰχε σώσεις ζῶντα ἐκ τοῦ στόματος τῶν κυνῶν.

«Δοιπόν, ἔξαδέλφε, μὲ συλλογίζεσαι ἐνίστες;» ἡρώτησε συγκινηθεῖσα ἡ κόρη. Ο Μαυρίκιος εἶχεν ἥδη ἀπομακρύνθη. Δὲν λέγομεν ὅτι δυσηρέστει αὐτὸν ἡ παρουσία τῆς ὁρφανῆς ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Πολλοῦ γε και δεῖ! Εἶχε μὲν ἀληθῶς τὰς ὅρμὰς τῆς ήλικίας του, ἀλλ' εἶχε συγχρόνως και τὰ γενναῖα και εὐγενῆ αὐτῆς αἰσθήματα. Οὐδέποτε ἥθελεν ἐπέλθει αὐτῷ ἡ ἴδεα τοῦ νὰ ὑπολογίσῃ τι ἥδυνατο νὰ λάθῃ ἡ Μαγδαληνὴ διὰ τῆς διαθήκης τοῦ ἱππότου. Εἰρήθω δὲν παρόδω πρὸς δόξαν τῆς νεότητος, ὅτι οι τοιούτοις διαλογισμοὶ σπανίως εἰσέρχονται εἰς καρδίας εἰκοσαετεῖς. Ο Μαυρίκιος ἦτο πρόθυμος νὰ μοιράσῃ μετὰ τῆς ἔξαδέλφης του ὡς μετ' ἀδελφῆς πάσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ἐάν δὲ δὲν ἦτο μᾶλλον περιποιητικὸς και τρυφερὸς πρὸς αὐτήν, τοῦτο ἀπλῶς προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ δὲν εἶχε γεννηθῆ δεκαπέντε ἡ εἰκοσι μῆνας προτοῦ.

Η μαρκησία και δὲ ἡ ἱππότης εἶχον παρατηρήσει τὴν αἰφνιδίαν μεταβολὴν τὴν ἐπελθοῦσαν εἰς τὰς ἔξεις τοῦ Μαυρίκιου, ἀμφότεροι δὲ ἐλυποῦντο καίτοι μὴ ἐννοοῦντες αὐτήν. Η νεανικὴ αὐτῶν ηλικία εἶχε παρέλθει ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἡ νεότης διαχειμένη τῆδε κάκεῖσε εἰς μικρὰς διασκεδάσεις και ματαιότητας, οὐδέλως διπόπτευα τὴν ὑπόκωφον καχεῖλαν και τὴν βαρεῖαν ἀνίσιαν, αἵτινες ὑπῆρχαν ἡ βάσανος και τὸ μαρτύριον διλοκήρου γενεᾶς. Καίτοι ἀνατραφεῖς ἐν ἀπομονώσει, ο Μαυρίκιος ἡσθάνετο τὴν ἐπήρειαν τῶν νεωτέρων ἴδεσν, καθότι αἱ ἴδεαι εἶναι ζῶσαι δυνάμεις, ἀναιμιγνύμεναι εἰς τὸν ἀέρα, τὸν διποίον ἀναπνέομεν· δ ἀνεμος φέρει και διασπείρει αὐτὰς πανταχοῦ, οὐδεὶς δύναται ν' ἀποφύγῃ τὰ ἀστρατα ταῦτα βεύματα, τὰ λεηθότως εἰσχωροῦντα, πάντοτε δὲ δ ἀνθρωπος εἶναι τέκνον τοῦ αἰῶνος ἐν ὃ ζῇ. «Ο, τι πρὸ πάντων ἔξεπληγτε τὸν ἱππότην και τὴν μαρκησίαν, δὲν ἡτο ἡ ἀνήσυχος δραστηριότης, ἡτο ἔξηρχει εὐκόλως ἡ ζέσις τοῦ αἴματος και ἡ δρυμὴ τῆς νεανικῆς ηλικίας, ἀλλ' ἡ μιλαγχολία, ἡ διαδεχομένη αὐτὴν συνήθως. Καὶ τῷ ὄντι, πῶς ἥδυνατο νὰ κατανόσωσι τὴν νοσώδη κατάστασιν ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ εὐθυμία ἔξοστρακισθεῖσα ἐκ τῶν νεανικῶν ψυχῶν, ὑπὸ τὰς λευκὰς μόνον τοῦ γήρατος τρίχας ὑπῆρχεν εἰσέστι! Αλλ' ὅμως, ἀφοῦ ἐμελέτησαν καλῶς τὸ ζήτημα και συνεβούλευθησαν ἀλλήλους, ἀνεγγνώρισαν ὅτι ὁ μέχρι της στιγμῆς ἐκείνης

βίος τοῦ Μαυρίκιου, οὐδόλως ἵτο δικαιεδαστικὸς οὐδὲ γόνιμος καὶ ὅτι δὲν ἥτο ἀπορίας ἄξιον ἐὰν νέος εἰκοσαετής δὲν ἥδυνατο νὰ προσηλωθῇ καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν γλυπτικήν. Τοιαύτη ἥτο ἡ γνώμη τῆς μαρκησίας, ἢν ἡσπάσθη ἐπὶ τέλους καὶ δὲ πιπότης.³ Άλλὰ τί ποιητέον; *Ἐγινε κατ' ἀρχὰς λέγος περὶ γάμου, ἀλλὰ τὸ φάρμακον τοῦτο ἔθεωρήθη ὡς πολὺ σφοδρόν, ἢ δὲ μαρκησία παρετήρησεν ὅτι οἱ ἄνδρες δὲν ἔνυμφεύοντο πλέον εἰς ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν καὶ ὅτι ὁ γάμος ἀντιστρόφως τῶν ἀλλοτε γινομένων, ἥτο τοῦ λοιποῦ τέλος μᾶλλον ἢ ἀρχή.* *Ἐπὶ τέλους ἀπερασίσθη μετὰ ὠρμον σκέψιν, ὅτι δὲ Μαυρίκιος ἔπρεπε νὰ περιέλθῃ ἐπὶ δύω ἢ τριά ἔτη, τοὺς Παρισίους κατὰ πρῶτον, ἔπειτα δὲ τὴν Γερμανίαν ἢ τὴν Ἰταλίαν, κατ' ἀρέσκειαν, ὅπως συμπληρώσῃ τὴν ἀνατροφήν του γνωρίζων κατὰ βάθος τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ὠμοίαζεν ἐν τῇ ἀδριστίᾳ του, τὰ πλεῖστα προγράμματα, τὰ ὅποια χαράττουσι κατ' ἔτος οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πρὶν ἢ παραδώσωσι τοὺς οὗούς αὐτῶν ἀχαλινώτους καὶ ἐλευθέρους εἰς τὸν Παρισινὸν βίον.*

Μετ' οὐ πολὺν χρόνον, ἐν ἔτος ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Μαγδαληνῆς, δὲ πιπότης συνωμίλει μετὰ τοῦ οὗού αὐτοῦ καὶ τῆς μαρκησίας ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Βαλτραβέρ. *Οἱ ιπποις, δοτις ἔμελλε νὰ φέρῃ τὸν Μαυρίκιον εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα διήρχετο τὸ λεωφορεῖον, περιέμενεν ἔτοιμος ἐμπρὸς τῆς κλίμακος, εἶχεν ἔλθει δὲ ἢ ὥρα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ. Αἱ ἀναχωρήσεις ἔχουσιν ἀειποτε θλιβερόν τι καὶ συγκινητικόν.* *Οἱ ιππότης ἐφαίνετο καταθεβόλημένος, ἢ μαρκησία μόλις ἔκρυπτε τὴν συγκίνησίν της, καὶ αὐτὸς δὲ δὲ οὐ Μαυρίκιος ἥτο τεταραγμένος, δὲ δὲ δέ γέρων πατήρ του· τὸν ἐνηγκαλίσθη, ἔκλαυσεν ὡς νὰ ἔθλεπεν αὐτὸν τελευταῖον.* *Η κυρία de Fresnes τὸν ἐφίλησε τρυφερώτατα, οἱ δὲ ἀρχαῖοι ὑπηρέται τὸν ἡσπάσθησαν καὶ αὐτοὶ ὡς παιδίον.*

Ο καιρὸς ἐν τούτοις ἡπειργε, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του δὲ Μαυρίκιος ἐνεθυμήθη τὴν Μαγδαληνήν· μὴ βλέπων αὐτήν, προετίθετο νὰ τὴν καλέσῃ, δὲ τε ἔμαθεν ὅτι ἔξελθοῦσα τῆς οἰκίας πρό τινων ὠρῶν, δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπανέλθει, παραγγείλας λοιπὸν νὰ τῇ εἴπωσι φιλόφρονάς τινας λόγους ἐκ μέρους του, ἀπεμακρύθη ερεφόμενος συγχάκις ὅπως χαιρετίσῃ καὶ πάλιν μετὰ συγκινήσεως τὰ ἀγαπητὰ δόντα, τὰ δόποια ἐγκατέλειπεν. *Αφικνούμενος εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, ἐδίστασεν ἐπὶ στιγμὴν πρὶν ἢ ἔξιλη ἀυτῆς ὡς διστάζει δὲτιδεύς ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς φωλεᾶς πρὶν ἢ πετάξῃ εἰς τὸν αἰθέρα.* *Ἐνεθυμήθη τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας, ἃς εἶχε διέλθει ἐν τῷ πατρικῷ μεγάρῳ ἀπολαύων τῶν φροντίδων τῆς μαρκησίας καὶ τῆς τρυφερᾶς τοῦ πατρός του στοργῆς, τῷ ἐφάντη δὲ ὅτι ἔθλεπε μεταξὺ τῶν κινουμένων φύλλων τὸ χάριεν φά-*

σμα τῶν παιδικῶν του χρόνων, τὸ ὅποιον τὸν ἡτένιζε μετὰ θλίψεως καὶ προσεπάθει νὰ τὸν κρατήσῃ, τῷ ἐφάντη δὲτι ἔκουε φωνὴν γλυκεῖαν λέγουσαν αὐτῷ: *'Ἄγνωμων, ποῦ ἀπέχεσαι;* *'Η καρδία του ἐταράχθη, δάκρυα δὲ ἔβρεξαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἀλλ' ἡ εἰμαρμένη ὑπερίσχυσε καὶ δὲ Μαυρίκιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος, δι' οὐ ἔπειτε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν.*

Προχωρήσας δὲλγον εἶδεν αἴφνης εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἦν εἶχεν ἀπαντήσει αὐτὴν πρὸ ἐνὸς ἔτους, τὴν Μαγδαληνὴν καθημένην καὶ ρευμάζουσαν. *'Ως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, δὲν ἔκουε τὰ βήματα τοῦ ἵππου ἐπὶ τῆς χλόης, ἀνυψοῦσα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε τὸν ἔξαδέλφον της θεωροῦντα αὐτὴν.* *Τοῦ ἡ αὐτὴ εἰκὼν καὶ τὸ αὐτὸ περιθώριον, οὐδεμία εἶχε ἐπέλθει μεταβολή, πλὴν, ἀντὶ κορασίδος μὴ ἀνεπτυγμένης ἔτι, ἴσχυντης καὶ φιλασθένου οὐδὲ ἔχούστης καλλονήν τινα ἢ γάριτα, ὑπῆρχε σήμερον λευκὴ μορφή, περὶ ἦν ἕπατο ἥδη τὸ ξανθὸν σμήνος τῶν γλυκέων τῆς νεότητος δνείρων. Δὲν ἦτο ἥδη ἄνθος ἀνοικτόν, ἀλλὰ κάλυξ ἡμίκλειστος, δὲν ἦτο πρωτία, ἀλλ' ἡ ἡώς ὑπέφωσκε καὶ ἡ φύσις ἐφύρατεν ἥδη ὑπὸ τοὺς πρώτους τοῦ φωτὸς ἀσπασμούς.* *'Ο Μαυρίκιος κατέβη τοῦ ἵππου του, ἐφίλησεν ἐσπευσμένως τὴν ἔξαδέλφην του καὶ ἵππεύσας πάλιν ἀπεμακρύθη μὴ βλέπων ὅτι διπέσω του ἔμενεν ἡ εὐτυχία.*

Ἄφοῦ ἔγινεν ἄφαντος, ἡ Μαγδαληνὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαυλιν, δύταν δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐπιπότης ἐκάθητο μόνος παρὰ τὴν ἔρημον αὐτοῦ ἑστίαν. Πλησιάσασα, ἐθεώρησεν ἐπὶ τινας στιγμὰς σιωπηλῶς τὸν γέροντα.

— Πάτερ, εἶπεν ἐπὶ τέλους, κλίνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν ξανθήν της κεφαλήν, πάτερ σοὶ μένει ἡ θυγάτηρ σου.

Οἱ ιππότης ἐμειδίασε καὶ τὴν περιέπτυξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

[Ἔπειτα συνέχεια]

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ.

ΕΦΕΥΡΕΤΟΥ ΑΤΥΧΙΑΙ

Ο ΡΕΣΣΕΛ

καὶ τὰ ἐλικοκίνητα ἀτμόπλοια

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ]

«Λέγε μοι τὴν ἀλήθειαν: τίς εἶνε μεγαλήτερος, ὁ Κορνήλιος ἢ ὁ Ῥακίνας;» ἡρώτα ποτὲ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' τὸν δεινὸν κοιτικὸν Βοαλό.— «Μεγαλείότατε, ἀφετε, πρὸς Θεοῦ, αὐτοὺς τοὺς πλαστούς Ῥωμαίους καὶ Ἐλληνάς.» Ο Μολλιέρος ὑπερέχει ἀμφοτέρων καὶ θέλει ἐπιζήσει πάντων ἡμῶν, ἵσως δὲ καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς γαλλικῆς γλώσσης» ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις.

Ο βασιλεὺς ἀνέκραζεν ἔκθαμβος:— «Πῶς; αὐτὸς ὁ κοινὸς γελωτοποιός μου, ὁ παιζῶν πρόσωπα ὑπηρετῶν καὶ δερόμενος καθημερινῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, θορυβωδῶς ἐπευφημοῦντος τοῦ ὅχλου ἐν τῷ ὑπερώῳ;» Άλλ' ἀφοῦ μοὶ τὸ λέγεις